

פרשת
תזריע מצורע
גליון 336
תשפ"א

משנת חכמים
מתורגם של רבותינו

"מדוע שתו בשמים פיהם-משום לשונם שתהלך בארץ" • הרה"ג רבי יעקב שמואל שליט"א

דוקא בחברה. ("רשתות חברתיות"!!)
לכן ענשו של בעל לשוה"ר הוא "בדד ישב", שיהיה מובדל לבדו עד שלא יתעסק בשחיתת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע.

ומסיים הרמב"ם: אבל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה, לפיכך הקדוש ברוך הוא עוזר על ידו ומזכה אותן בה, שנאמר אז נדברו יראי יי' איש אל רעהו ויקשב יי' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי' ולחושבי שמו. יש כאן חברה, אבל חברה חיובית!

המציאות שחוינו בשנה שעברה, אשר כפתה עלינו את הבדידות החברתית, אין ספק שבאה לאותנו לנו על כך שיש צורך להתרחק מחברה קלוקלת, ומדיבורים זולים על בני אדם בתחילה, ולבסוף על הצדיקים ועל הקב"ה.

עלינו לאמץ את דברי הרמב"ם: לפיכך ראוי למי שרוצה לכון אורחותיו להתרחק משיבתן ומלדבר עמהן כדי שלא יתפס אדם ברשת רשעים וסכלותם.

מי גרם להם לשיית בשמים פיהם לשונם שהלכה תחילה בארץ.

והנה, ברכת המינים פותחת בנוסח "ולמלשינים אל תהי תקוה וכו'". ולכאורה תמוה, וכי ההלשנה היא הנושא כאן הרי ברכה זו נתקנה על המינים? אבל הרמב"ם מבאר שהמינים המצרים לישראל, שעליהם נתקנה תפילה זו, שורש ותחילת עוונם במה שהיו כת לשון הרע "המלשינים" - בחטא הלשון.

עוון זה יש לו קיום רק ע"י חברה. כל העבירות שבתורה מתקיימות ע"י האדם עם עצמו, אבל זו העבירה היחידה שנעשית

בכתב ובע"פ. ומפרט הרמב"ם מהי דרך ישיבת הלצים הרשעים: בתחילה מרבין בדברי הבאי כענין שנאמר "וקול כסיל ברוב דברים", ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים כענין שנאמר "תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק", ומתוך כך יהיה להן הרגל לדבר בנביאים ולתת דופי בדבריהם כענין שנאמר "ויהיו מלעיבים במלאכי האלהים ובוזים דבריו ומתעתעים בנביאיו", ומתוך כך באין לדבר בא-לקים וכופרין בעיקר כענין שנאמר "ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה'", והרי הוא אומר "שתו בשמים פיהם ולשונם שתהלך בארץ".

מב"ם סוף הל' טומאת צרעת: וזה השינוי האמור בבגדים ובבתים אינו ממנהגו של עולם אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע... שהמדבר לשון הרע משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל לבדו עד שלא יתעסק בשחיתת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע.

מרים נענשה על שדברה במשה, על אף שהיתה אחותו וגדלה אותו על ברכיה וסכנה עצמה להצילו מן הים, ואעפ"כ נענשה. ק"ו לבני אדם הרשעים הטפשים שמרבים לדבר גדולות ונפלאות.

הרמב"ם מציין בתחילה ששיחת הרשעים היא ליצנות ולשוה"ר, ואח"כ כותב שמרבים לדבר גדולות ונפלאות. מבואר שעצם הריבוי בדיבור, בגוזמא ובהפרזה, הם ביסוד עניינם של כת זו, ומהרגל ריבוי הדיבור מגיעים לליצנות ולשוה"ר, עד זלוזל בצדיקים, ועד כפירה בעיקר.

התקשורת המודרנית כולה מבוססת על דיבורים בהפרזה, על טפסות בלתי מוסתת, על

ברכת מזל טוב לבבית

שלוחה להרה"ג
רבי יעקב שמואל שליט"א
העניתי בעצה נכונה

עם היכנס נכדו הבה"ח יצחק
ני"ו לעול תורה ונצחיות

יה"ר שיוזכו אביו ואצו
להשיג לגדלו לתורה לחופה

ולצענש"ט
העזרבת

• זמני היום - לאפק רכסים •

10:29	סוף תפילה	6:40	הדלקת נרות
12:39	חצות	6:07	נין החמה
7:11	שקעה		סוּחַק"ש:
7:49	צאת ש"ק וי"ט	8:36	מג"א
8:23	ר"ח	8:45	מג"א - 72
	אמת פרק ב'	9:24	גרא

להערות ולמשלוח חומר לעורך
בפקס: 153-4-653-1557

לתרומות והנצחות: 054-846-8706
וב'נדרים פלוס' קופת 'משנתה של תורה'

לקבלת העלון במייל: Mishnatar@gmail.com

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק

מצטרפים לשותפות בכתיבת ספר התורה לע"נ רבינו הגדול מרן המשגיח זצוק"ל

ספר
1166x36
₪ 42.000

יריעה
250x22
₪ 5.500

פרשה
300x15
₪ 4.500

עמוד
135x10
₪ 1.350

חצי עמוד
700

שורה
360

לרכישת שותפות: 077-449-3-559

משנת המוסר

מאוצרו של מרן המשגיח זצ"ל

בימי הספירה נהוג בשבת נוהג, בניית עמך בית ישראל, ללמוד פרק ממסכת אבות מדי שבוע. מדי שבוע אף אנו נביא מדברי מרן המשגיח על המסכת אשר נלמדה ע"י בחבר תלמידים בהזדמנויות שונות.

תורה שבעל פה

• מסגירתה של ישיבת וואלז'ין רואים מהו הוא תפקידה של ישיבה | הלימוד מיהושע בן נון שלא הכישרונות הם הקובעים •

התורה ניתנה לאומות העולם, התורה ניתנה נכתבת בשפה שלהם ושוב תורה שבעל פה לא היתה מרומזת בתוך תורה שבכתב, רק בגלל שהקב"ה בחר בעם ישראל התורה נכתבה בלשון הקודש כמו שכתובה לפניו במרום, ומדויקים המילים "ונתן לנו את תורתו" 'תורתו' כמו שכתובה לפניו.

יש לעיין, מה הכוונה "משה קיבל תורה מסיני" וכי הוא קיבל את התורה מסיני - מהר סיני? לכן היו שרצו להגיה 'משה קיבל תורה בסיני'. אחד החכמים כותב על הקושיה הזאת, שהיא קושיה של הכל ולכן צריך גם תירוץ של הכל. אך יש לבאר, הרי כתוב "כי מציון תצא תורה" האם מההרים של ציון תצא תורה? כתוב "ונשלמה פרים שפתינו" האם הפשט הוא ששפתינו ישלמו פרים? אלא הכוונה - דברי שפתינו, כי דבר נקרא על שם המתחבר, גם כאן נתפרש המשנה, משה קיבל תורה מסיני, ממי שנגלה מסיני.

"ומסרה ליהושע"

כמו שנאמר "ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל". איך יהושע זכה לכך, האם הוא היה הכי כישרוני בישראל, הרי כתוב שקראו לו 'גולם', אלא על ידי שהוא שימש את משה רבינו הוא זכה. אפשר לקבל חיזוק מיהושע בן נון שלא הכישרונות קובעים, אלא הרצון החזק של האדם לדעת ולהבין הם הקובעים!

"ויהושע לוקמים וכו' ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה"

ז"ל רבינו יונה: "ואנשי כנסת הגדולה מסרוה לאנשי דורם, והחכמים לבניהם אחריהם בכל דור ודור, וכו' וכתבו וסתמו התלמוד ואחרי כן לא נוסף בו דבר ולא נגרע ממנו, וגם הדור ההוא מסרוה לגאונים, והיתה הקבלה מגאון לגאון רב מפי רב עד היום הזה.

מסופר על ישיבת וואלז'ין שהממשלה התנתה את המשך פתיחתה של הישיבה בקיום לימודי חול בישיבה, כמדומה שהיה מדובר על 'שיעור לשון', הנצי"ב כינס את החכמים, כשבניהם היה ה'בית הלוי', ה'בית הלוי' אמר: אנחנו לא קבלנים של הקב"ה, התפקיד שלנו הוא להעביר את הדברים כמו שצריך, אם אנחנו לא יכולים, זה לא על אחריותנו. הוסיף החפץ חיים על כך: אילו היו מסכימים שילמדו לימודי חול בוואלז'ין זה היה מתפשט הלאה חס ושלום לשאר הישיבות, אך בזכות דעתם הזכה של גדולי הדור ישיבת וואלז'ין נסגרה ונפתחו עוד ישיבות והתרבתה התורה.

התורה מפי הגבורה ומסרה ליהושע". לכאורה יש להעיר, הרי כתוב "כתוב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי עמך ברית" הרי מפורש שהקב"ה מצוה לכתוב את דברי התורה, אם כן מדוע תורה שבעל פה לא נכתבה, אלא מבאר רבי רפאל מהמבורג, שכונת התורה שנתורה שבעל פה מרומזת בתורה שבכתב, ולשון הפסוק "כי על פי הדברים האלה כרתי עמך ברית" יתפרש 'על פי' דהיינו על הפה של הדברים האלה כרתי עמך ברית, כי התורה שבעל פה מרומזת בתוך התורה שבכתב.

אנו מברכים "אשר בחר בנו מכל העמים" מעיר רבי רפאל מהמבורג, מה הכוונה 'אשר בחר בנו', הרי הקב"ה מצידו רצה לתת לכולם, ואומות העולם הם אלה שלא רצו לקבלה, ורק עם ישראל רצה לקבל את התורה. אלא מסביר רבי רפאל, שאלו

המוסרים שבעולם.

"משה קיבל תורה מסיני"

מבאר רבינו יונה: משה רבינו קיבל את התורה מסיני בין את התורה שבכתב ובין תורה שבעל פה. התורה ניתנה יחד עם פירושה, כי אם לא כן אי אפשר לדעת אותה, לדוגמא, כתוב את הלאו של "לא תגזול" מפשוטם של פסוקים משמע שהתורה מזהירה על גזילה בלבד, והאמת היא שהלאו כולל גם את דיני נזיקין. כל תורה שבעל פה נחשבת שניתנה מסיני ממש, אף על פי שלא נכתבה, ומפורש בפסוק כך "ואתנה לך את לחות האבן התורה והמצוה" מפרשת הגמרא בגיטין (ס'א) "תורה" זו תורה שבכתב. "המצוה" זו תורה שבעל פה. מסיני רבינו יונה: "נמצאת אומר כל המצוות שניתנו למשה מסיני בפירושן ניתנו, ומשה למד את

"משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לוקמים וקמים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה, הם אמרו שלשה דברים - חזו מתנים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סיני לתורה".

רבינו יונה מפרש, שמסכת אבות נמצאת בסדר נזיקין, מפני שהגמרא בב"ק (לא) כותבת, שהרוצה להשיג מעלת החסידות יקיים, או את דברי המשניות באבות, או את דיני נזיקין. לכן קבעו את מקומה של מסכת אבות בסדר נזיקין. טעם נוסף, מפני שכל החכמים הנזכרים במשניות עד רבן יוחנן בן זכאי כולם מן הסנהדרין, לכן קבעו מקומה בסדר נזיקין.

למה נקראה המסכת בשם 'אבות'? יש אומרים שזה מושגים ששייכים לאבות העולם, אך יש מפרשים שזה אבות לכול

להארות והערות
הרב ישראל ארלונג:
ia0527658778@gmail.com

אליבא דהלכתא

נידוני הלכה אקטואלים
לעורר לב הצעיינים

מתי אפשר להזיז רגליו לאחר קדושה

מסתיימת הקדושה. עכ"ד. וכ"כ הכף החיים [ס' צ"ה ס"ק ט"ז]. שיש להשוות רגליו עד שיסיים הש"ץ ברכת האל הקדוש.

ובשם הגר"ח קנייבסקי שליט"א [מאיר עוז סוף ס' צ"ה] מובא שאין צריך לכוין רגליו לאחר ימלוך ומה שהמהר"ל נהג כן, הוא ממידת חסידות. וכ"כ באור לציון [פרק מ"ה אות ל"ח] שהמיקל לזוז ממקומו מיד לאחר ימלוך יש לו על מי לסמוך.

ובהליכות שלמה [פ"ח דבר הלכה אות ס'] כתב שיש לחוש תמיד לסוברים שיש לעמוד עד סיום הברכה. אולם בר"ה ויו"כ שמאריכין הרבה בברכה שלישית אינו צריך לעמוד עד סוף הברכה אלא יעמוד עד סיום ענין הקדושה מכיון דמסתמת הפוסקים משמע שאין צריך לעמוד עד סיום הברכה.

ההמשך עד סיום הברכה.

והנה המ"ב [סוף סימן קכ"ה] הביא מהאליהו רבה [ס' צ"ה ס"ק ט"ז] שהמהר"ל היה נזהר שלא לדבר מתחילת קדושה עד אחר אמן דהאל הקדוש. והבין הערוך השולחן [ס' צ"ה ס"ק ט"ז] בדבריו שענין סיום הקדושה הוא שם, ולכן המהר"ל לא היה מדבר עד לאחר הברכה.

וכן כתב בשבט הלוי [ח"ג ס' ט"ז אות ו'] שבכל מקום ענית אמן קאי על כל מה שמוזכר בברכה, שאנו מאמינים למה שאמרו שהקב"ה קדוש ושהוא מלך העולם. וכיון שהקדושה נכללה בתוך ברכת האל הקדוש, אזי גם האמן קאי על הקדושה ורק בסיום הברכה מסתיימת הקדושה. והוסיף שם שבפרט לבני אשכנז שאומרים 'לדור ודור' הוא ממש מענין הקדושה ורק לאחר מכן

כתב השו"ע [ס' קכ"ה ס"ב] 'טוב לכוון רגליו בשעה שאומר קדושה עם השליח ציבור'.

ומקור דבריו הוא מהתרומת הדשן [ס' כ"ה] שכתב שיש לנהוג כן, משום שאנו אומרים 'כשם שמקדישים אותו בשמי מרום' ומכיון שבשמים מקדישים אותו ברגלים צמודות, יש לנו להדמות להם בכל היכולת.

והנה יש לעיין מה נחשב קדושה לענין הצמדת הרגלים, האם רק עד לאחר אמירת 'ימלוך'. או שיש להמתין עד לאחר סיום ברכת 'האל הקדוש'.

ומפשטות דברי השו"ע היה נראה לומר שהכוונה עד לאחר ימלוך דהרי זה עיקר הקדושה, וכמו שכתב המ"ב [ס' קכ"ה סוף ס"א] ש"א שאפילו 'ימלוך' אינו מעיקר הקדושה. רואים שגם ימלוך הוא בספק קדושה, כ"ש

משנת הלך

לקח טוב מפרשת השבוע

מוות וחיים ביד הלשון

שד"ר גילו לנו שהעונש החמור של נגעים, בא על חטאי הלשון - לשון הרע ורכילות. ובמדרש רבה (ויקרא רבה טז, הסמיכו ידיעה זו לפסוק "זאת תהיה תורת המצורע", ואמרו: "תורת המוציא שם רע". הגר"ש טרוביץ זצ"ל מוסיף בספרו "מעדני שמואל" ואומר, שלא מצאנו בתורה עונש דומה לזה, על חטאים אחרים!

עונש זה מתייחד בכך שהוא מגיע בשלבים. בתחילה מופיעים אצל החוטא נגעי בתיים, אחר כך נגעי בגדים ולבסוף עליו בעצמו. סבלו של המצורע, הן נפשית והן גופנית, הוא גדול עד למאד. הוא סובל מכך שהוא מרוחק ומנוודה מבני אדם, וזה בנוסף לסבל מהנגע עצמו, שהוא רב מאד. אולם סבל גדול וקשה שבעתיים, הוא העלבון והצער הכרוך ביציאתו מחוץ למחנה ובישיבה בצד. כל זה בא כמידה כנגד מידה, על שבדיבורו הביא לפירוד ומחלוקת בין איש לביתו ובין אדם לחברו, כדברי חז"ל.

דומה למי שנוטל מתנה יקרת ערך מאד מאד, שקיבל כתשורה מאת המלך, והוא משתמש בה באופן שמבזה את המלך. אין ספק שאחד כזה, רעתו רבה עד מאד! כך בדיוק נראה מי שמשתמש בכח האלוקי הנכבד של הדיבור, ומטמא אותו בחטא הלשון. לכן מגיע לו שיענש בכל חומר הדין!

דבר נוסף מצינו בזוהר הקדוש (פרשת מצורע) "כל מלה ומלה דאפיק בר נש מפומיה, סלקא לעילא ובקעא ריקיעין" (= כל מלה ומלה שמוציא האדם מפיו, עולה למעלה, ובוקעת ריקיעים). וב"נפש החיים" (שער א' ג) הוסיף בזה ביאור, שהאדם מעורר בדיבורו את הכח העליון, וככל היוצא מפיו יעשה. נמצא שביד האדם הופקד כח שבו הוא יכול לשדד את כל מערכות הבריאה. והם הם הדברים המובאים ב"תנא דבי אליהו", שכאשר האדם מדבר לשון הרע, הדברים עולים למעלה ומגיעים עד כסא הכבוד. עד כאן דברי התנא דבי אליהו.

דבר נוסף מצינו בזוהר הקדוש (פרשת מצורע) "כל מלה ומלה דאפיק בר נש מפומיה, סלקא לעילא ובקעא ריקיעין" (= כל מלה ומלה שמוציא האדם מפיו, עולה למעלה, ובוקעת ריקיעים). וב"נפש החיים" (שער א' ג) הוסיף בזה ביאור, שהאדם מעורר בדיבורו את הכח העליון, וככל היוצא מפיו יעשה. נמצא שביד האדם הופקד כח שבו הוא יכול לשדד את כל מערכות הבריאה. והם הם הדברים המובאים ב"תנא דבי אליהו", שכאשר האדם מדבר לשון הרע, הדברים עולים למעלה ומגיעים עד כסא הכבוד. עד כאן דברי התנא דבי אליהו.

דבר נוסף מצינו בזוהר הקדוש (פרשת מצורע) "כל מלה ומלה דאפיק בר נש מפומיה, סלקא לעילא ובקעא ריקיעין" (= כל מלה ומלה שמוציא האדם מפיו, עולה למעלה, ובוקעת ריקיעים). וב"נפש החיים" (שער א' ג) הוסיף בזה ביאור, שהאדם מעורר בדיבורו את הכח העליון, וככל היוצא מפיו יעשה. נמצא שביד האדם הופקד כח שבו הוא יכול לשדד את כל מערכות הבריאה. והם הם הדברים המובאים ב"תנא דבי אליהו", שכאשר האדם מדבר לשון הרע, הדברים עולים למעלה ומגיעים עד כסא הכבוד. עד כאן דברי התנא דבי אליהו.

נוסף רק, שממרומי שחקים שאליהם הגיע כח הדיבור הרע, חיצו יורדים

נוסף רק, שממרומי שחקים שאליהם הגיע כח הדיבור הרע, חיצו יורדים

נוסף רק, שממרומי שחקים שאליהם הגיע כח הדיבור הרע, חיצו יורדים

נוסף רק, שממרומי שחקים שאליהם הגיע כח הדיבור הרע, חיצו יורדים

נוסף רק, שממרומי שחקים שאליהם הגיע כח הדיבור הרע, חיצו יורדים

נוסף רק, שממרומי שחקים שאליהם הגיע כח הדיבור הרע, חיצו יורדים

להארות והערות הרב מנחם קלמן: k0548541508@gmail.com

משנת הש"ר

לקחי הפרשה במשנת הרש"ר הירש

תיקון הברוד

בין אחים, בעל לשון הרע שבו מצויים כל המידות הרעות המביאות לחטאים הנמנים.

א: אכן פשעים אלו שאין בית הדין והחברה בכלל יכולים לכפות עליהם, עלולים להיות הרס לאומה כולה. על כן נאמרה פרשה זו (ואף נשנתה טרום הכניסה לארץ), לומר לאיש המלבין את פני חברו שיקבל נגעים לבנים כבשר המת, להזכירו על חשיבותו כמת מפאת ריחוקו ממחיה הכל.

או אז, הכהן כנציג החברה ומחנכה, יורהו על ריחוקו ממנה למען יתבודד במחשבותיו על הנהגתו החברתית יעשה תשובה וישפר מידותיו. כמו שנאמר במרים 'הלא תכלם שבעת ימים', תיצור בעצמה תחושת 'כלום' ואין לשם תיקון מידות רעות אלו שולח הבורא החפץ בשלמותנו את הצרעת והבידוד הבא בעקבותיו, לעורר מחשבות תיקון.

כשהיא במקומות המגולים ונראים לעין, כי כיון שתפקידה להוות תזכורת לחברה, משמעותה רק בעת שהיא אכן מזדקרת ומראיה את קיומה.

ב: הרי לך, בסמוך לאזהרת הנגעים טרם הכניסה לארץ, נצטוינו לזכור את מעשה מרים שדברה לשון הרע על משה, והיה בזה מן הפשע החברתי, ומשום כך הצטרעה.

אין לשון הרע אלא סמל ודוגמה לפשעים החברתיים הרבים, שהרי כך אמרו (ערכין טז): 'על שבעה דברים נגעים באים על לשון הרע ועל שפיות דמים ועל שבועת שוא ועל גילוי עריות ועל גסות הרוח ועל הגזל ועל צרות העין. ועוד מנו (ויקרא רבה טז א) 'עיניים רמות, לשון שקר, ידיים שופכות דם נקי, לב חורש מחשבות און, רגלים ממהרות לרוץ לרעה, יפיה כזבים עד שקר, אך ה'קשה כנגד כולם זה משלח מדינים

א: שונה טומאת מצורע שמרחיקה אותה מחוץ לשלוש מחנות, מטומאה היוצאת מגוף האדם (זב, זבה, נידה) שאין מפרישים אותו מחברת בני אדם רק מתחום המקדש, על אף שהוא עלול לטמאות אחרים. ודאי יש סמליות בריחוקו מהחברה.

למעלה מכך, מחנה ישראל המחויב לפרוש ממנו הוא דווקא המוקף חומה מימות יהושע. הרי שיותר ממה שהבידוד עצמו חשוב למצורע, הסמליות שבריחוקו ממושב מוצרה של החברה הישראלית היא המטרה.

אף אפיון הטומאה מתאים למסר הקשור לחברה ולא לתפקידו של האדם כלפי עצמו (כמסרי טומאות אחרות המבוארות במקומו), שהרי אינו טמא עד שיריה זאת נציג החברה שהוא הבהן שתפקידו חינוך והשלמת החברה הישראלית כולה. גם אין הצרעת מטמאת אלא

